

Hea lugeja!

Teie ees on teine EENeti infoleht.

Infolehte saab lugeda ka veebiaadressilt
<http://www.eenet.ee/EENet/infolehed.html>.

Aadressile eenet@eenet.ee ootame teie arvamusi ja ettepanekuid, milliste EENeti teenuste jt arvutivõrgu teemade kohta sooviksite saada põhjalikumat ülevaadet.

Häid avastusi soovides

Teie EENet

Sisukord

- Suurim teadusvõrk GÉANT2 ja projekt GN2
- 3219 pilti teemal "Eesti noorte turvalisus"
- Lühiteated

Suurim teadusvõrk GÉANT2 ja projekt GN2

GÉANT2 on maailma suurim teadusvõrk, millega on ühendatud 34 Euroopa riiki, sh Eesti. Seda võrku toetab Euroopa Komisjon projekti GN2 kaudu.

GÉANT2 on üheks Eesti teaduse ja hariduse arendamise eelduseks ja seeläbi väga oluline riigi konkurentsivõime ja elujõu säilitamiseks. Iga teadusgrupp vajab korralikku ühendust maailma andmebaaside ja teiste teadlastega.

Rahvuslike võrkude kaudu on GÉANT2-ga ühendatud üle 3500 Euroopa teadus- ja haridusasutuse. Potentsiaalseid võrgukasutajaid on Euroopas hinnanguliselt 30 miljonit. GÉANT2 on oma eelkäija GÉANTiga võrreldes kaks ja pool korda võimsam teadusvõrk.

"GÉANT2 on tohtu samm edasi. Sellise kaasaegse võrguga kindlustame Euroopa teadlastele parima ja kiireima ühenduse maailmas," sõnas Euroopa Komisjoni infoühiskonna ja meedia erivolinik Viviane Reding 2005. a juunis GÉANT2 avaüritusel Luksemburgis.

Projekti GN2 juhib rahvusvaheline organisatsioon DANTE (Delivery of Advanced Network Technology to Europe).

Lisaks Euroopale on Eesti teadlaskogukond GÉANT2 kaudu ühendatud samaste võrkudega Põhja- ja Lõuna-Ameerikas, Aasias ning Põhja-Aafrikas. Enamik neist välisvõrkudest on oma võrgumudeli loonud Euroopa eeskujul.

Kes saavad ülikiirest võrgust kasu?

Enamik teadusprojekte tehakse tänapäeval rahvusvahelise koostöö vormis ja seetõttu vajavad praktiliselt kõik teadusasutused tööks kvaliteetset arvutivõrku ja kiiret Internetiühendust.

GÉANT2 on loodud vastavalt akadeemiliste võrgukasutajate vajadustele, mida kommertsivõrgud ei suuda rahuldada.

GÉANT2 võrgu ühendus Eestis ja mujal Euroopas

- GÉANT2 magistraalvõrk koosneb 44 kanalist, millest enamus on kiirusega 10 Gbps.
- Eesti akadeemilise võrgu ja GÉANT2 võrgu vaheline ühendus on 622 Mbps. Sellele lisandub Tallinna ja Tartu vahel töötav veelgi kiirem magistraalside: 1 Gbps kanal.
- Kõikide GÉANT2 kanalite summaarne läbilaskevõime on umbes 500 Gbps.
- Kasutatakse nii valgustamata (musta) fiibrit kui renditud ühendusi.
Valgustamata fiiber on optiline kaabel ilma otsaseadmeteta. Sellisele kaablile saab kasutaja - näiteks EENet - paigaldada sobiva kiirusega otsaseadmed ja niimoodi ise reguleerida, kui suure kiirusega kanal parajasti töötab
- Järjest laiemalt on kasutusel otspunktühendused (*end-to-end connections*), mille puhul andmeid edastatakse kahe konkreetse otspunkti vahel - näiteks Eesti ja Saksamaa ülikoolide kahe teaduslabori vahel.
- GÉANT2 on ehitatud arvestusega, et aastas kasvab võrgu läbilaskevajadus kaks kuni kolm korda.

EENet ja eestlased Euroopa akadeemilises võrgus

EENeti osalemine GN2 projektis tagab Eesti ülikoolidele ja teadusasutustele, aga ka teistele akadeemilise kogukonna liikmetele kvaliteetse internetiühenduse Euroopa haridus- ja teadusasutustega. Meie 2005. aasta kasutajaküsitlus näitas, et 91% teadusasutustest ja kõrgkoolidest vajab kiiret Internetiühendust ja 70% teeb Interneti kaudu koostööd Euroopa akadeemiliste asutustega.

Lisaks teeme tihedat koostööd teiste Euroopa rahvuslike andmesidevõrkudega. GÉANT2 esimene infovahetuse ja teabekorralduse alane nõupidamine toimus eelmise aasta sügisel just Eestis: Tartusse kogunesid GÉANT2 võrgu suhtekorraldajad, et edendada kõigi 34 riigi infovahetust ja koostööd.

Eesti Grid GÉANT2 võrgus

Üks siinseid nõudlikumaid võrguprojekte on Eesti Grid (<http://grid.eenet.ee>). Griditehnoloogiat vajavad meie ühiselt ehitatavas teadmispõhises Eestis nii materjaliteadlased kui biotehnoloogid, kõrge energia füüsikud, keemikud, bioinformaatikud, astronoomid jne.

Teaduskatsed on tihti väga kallid, neid tehakse rahvusvahelistes teaduslaborites, eksperimentide käigus kogutavad andmemahud on tohutud. Grid pakub erinevatele teadlastele hädavajalikku infrastruktuuri: ühiskasutuses võimsaid arvuteid katsetulemuste kogumiseks, säilitamiseks, töötlemiseks ja analüüsimiseks.

Euroopa võrgu ajalugu ja Eesti osa selles

Alates oma asutamisest 1993. aastal on EENet olnud osaline Euroopa akadeemilises andmesides. Eialgu käis Eesti teaduse püsiühendus läbi Põhjamaade. Lääne-Euroopa riike ja lisaks Ungarit, Poolat, Tšehhit, Horvaatiat ja Sloveeniat hõlmas teadusvõrk TEN155.

2000. aastal loodi selle võrgu järglane GÉANT, millega ühendati juba enamus Euroopa akadeemilisi võrke, sh EENet. Järgmisel aastal tõsteti Euroopa-sisesed põhimagistraalid kiiruseni 2.4 Gbps.

Uue, GN2 projekti käivitamiseks allkirjastas Euroopa Komisjon lepingu 2004. aastal; EENet on üks projekti partneritest. Sama aasta lõpus jõudis Eesti akadeemilise võrgu ühendus Euroopa ülejäänud akadeemilise võrguga 622 Mbps-ni.

GÉANT2 Award

2006. aastal annab DANTE esmakordselt välja GÉANT2 aastaauhinna "GÉANT2 Award". Sellele võivad kandideerida Euroopa teadus- ja arendusasutused, mis kasutavad rahvusvahelisel tasemel teadus- ja arendustööks GÉANT2 võrku. Võitjat ootab lisaks auhinnale suurepärase võimalus oma tegevusega maailmas tuntuks võita: GÉANT2 veebis tutvustatakse nii võitjat kui tema riigi akadeemilist võrku.

GÉANT2 kohta on EENetil jagamiseks ingliskeelseid tutvustavaid trükiseid - soovijatel palume märku anda aadressil eenet@eenet.ee.

Loe lähemalt:

<http://www.eenet.ee/EENet/geant2.html>
<http://www.geant2.net>

3219 pilti teemal "Eesti noorte turvalisus"

EENeti neljas arvutijoonistuste võistlus 2005. aasta sügisel oli väga edukas: kaks kuud joonistasid noored pilte Eesti noorte turvalisusest. Konkursil lõi kaasa 2664 autorit 204 koolist.

"Kaitse oma armastust"

Mark Samoilov (4 a),
juhendaja Ingrid Üle
I koht (kuni 10-aastased)

Populaarseim oli tänavu teema "Suitsuvaba Eesti", mille valis enam kui kolmandik konkursil osalenutest. Väga palju joonistati ka armastusest, sõprusest ning vajadusest kaitsta endast nõrgemaid. Keerulisemaid, HIV-ga seotud teemasid kujutati vähem.

Kodusoojus on oluline

Piltidest võib järeldada, et noored väärtustavad kõrgelt kodu ja kodusoojust. Samuti räägivad pildid üheselt meelemürkide ja vägivalla ohtlikkusest. Positiivne on, et noored suudavad jälgida ühiskondlikke kitsaskohti mitte

üksnes enda ahtast vaatenurgast, vaid paigutavad probleemid palju laiemasse, globaalsesse konteksti, adudes, et maailma paremaks muutumine võib alguse saada neist endast.

Palju õnne võitjatele!

Tänaseks on parimate piltide autoritel auhinnad juba käes. Eri vanuserühmade võidupildid leiate siit kõrvalt. Esikolmikusse mahtusid veel:

Kuni 10-aastased:

II Elen-Kristiine Kazarjan (10 a), Tallinna Vanalinna Erakunstkool, juhendaja Vitali Gretsji: "Mina keeldun!"

III Anna Maria Liiv (9 a), Tallinna Vaba Waldorfkool, juhendaja Krista Rääk: "Üksi inimeste seas"

11-14 aastased:

II Kethmar Salumets (12 a), Uuemõisa Algkool, juhendaja Rando Pajuste: "Üksi inimeste seas"

III Aleksandr Ruljov (14 a), Narva Soldino Gümnaasium, juhendaja Aleksandr Mistsenko: "Kodu, see on rohkem kui ..."

"Kaitse oma armastust"

Angela Aavik (11 a), Tartu Kunstigümnaasium, juhendaja Kaie Luik
I koht (11-14aastased)

"Üksi inimeste seas"

Tea Tänav (16 a), Põltsamaa Ühisgümnaasium
I koht (15-19aastased)

15-19 aastased:

II Ella Karlysheva (17 a), Kohtla-Järve Järve Vene Gümnaasium: "Üksi inimeste seas"
III Kristjan Lill (15 a), Puka Keskkool: "Üksi inimeste seas"

Vanemad kui 19 aastased:

II Elina Sildre (25 a): "Üksi inimeste seas"
III Mihkel Möttus (20 a), Tartu Kõrgem Kunstikool: "Kaitse oma armastust"

Tublid juhendajad

Traditsiooniliselt tunnustati ka parimat juhendajat, kelle õpilased konkursile kõige rohkem töid saatsid. Selgi aastal pälvis auhinna Puka Keskkooli arvutiõpetaja Eva Mäeorg, kelle juhendamisel jõudis võistlusele 239 pilti. Järgnesid Eha Kask Kuressaare Vanalinna Koolist (205) ja Tõnu Soop Kärkla Ühisgümnaasiumist (124).

E-näitus ja rändnäitus

Joonistuste näitus asub EENeti veebis. Nelikümmend pilti trükkisime ka paberile ja neist koostatud rändnäitust võib näha mitmel pool Eestis. Esimesed õnnelikud näitusevaatajad olid riigikogu saadikud Toompea lossis. Veebruaris on pildid Tallinnas Tervise Arengu Instituudis. EENeti veebist leiate info rändnäituse väljapanekute kohta. Ootame Teiegi ettepanekuid näitusekohtade suhtes aadressile eenet@eenet.ee

Võistlus oli koostööprojekt

EENetil aitasid arvutijoonistuste võistlust läbi viia Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonna, Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonna, Lõuna Politseiprefektuuri ja Euroopa Noored Eesti büroo esindajad.

Suurim tänu kuulub aga kõigile joonistajatele ja õpetajatele!

Loe ja vaata lähemalt:

<http://www.eenet.ee/konkurss/>

"Minu HIV-positiivne sõber"

Mirjam Urb (21 a), I koht
(vanemad kui 19-aastased)

Lühiteated

- 31.01.2006: Algas Euroopa ja Ladina-Ameerika e-infrastruktuuride, gridide ja e-teaduse projekt EELA .
<http://www.eu-eela.org>
- 30.01.2006: Alustati Euroopa gridi infrastruktuuri laiendamist Hiina e-teadusega - EUChinaGRID projekt
<http://www.euchinagrid.org/>
- 23.01.2006: Amsterdamis avati uus Hollandi andmesidevõrk SURFnet6.
<http://www.eenet.ee/EENet/valisuudised>
- 17.01.2006: Rumeenias toimus SEEFIRE projekti seminar, mis selgitas valgustamata fiibri eeliseid. Seminaril keskenduti Kagu-Euroopa rahvuslike andmesidevõrkude võimalustele muretseda ning hooldada valgustamata kiu põhists võrku.
- 05.01.2006: .ee juurnimeserverisse on registreeritud 36000 domeeninime
http://www.eenet.ee/EENet/domreg_KKK.html#7
- 01.01.2006: Alates 1. jaanuarist 2006 on e-postkastid ja veebiriigid EENeti serverites tasuta.
<http://www.eenet.ee/EENet/hinnakiri.html>
- 22.12.2005: Ladina-Ameerika akadeemilise andmesidevõrguga RedCLARA ühinesid kolm uut riiki: Guatemala, Ecuador ja El Salvador.
<http://alice.dante.net/server/show/conWebDoc.1633>
- 07.12.2005: Algas .eu domeenide registreerimine
<http://www3.eenet.ee/eu/>
- 01.11.2005: algas projekt Baltic Grid, mille raames ühendatakse Eesti, Läti ja Leedu teadusarvutusressursid üleeuroopaliste gridisüsteemidega. Projektis osaleb ka EENet.
<http://www.balticgrid.org/>